

CZU : 37.018.262
ACTIVITĂȚI DE AUTOCORECTARE A COMPORTAMENTULUI
PĂRINȚILOR COPII CĂRORA OPUN REZISTENȚĂ LA EDUCAȚIE

VERONICA RUSOV, lector universitar,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți

Résumé. *La façon dont les parents agissent envers leurs enfants joue un rôle crucial dans leur développement social, affectif et cognitif. Mais qu'est-ce qui conduit les parents à agir comme ils le font? Quels sont les programmes les plus efficaces pour améliorer les habiletés parentales?*

Părinții consideră că iubesc suficient copiii săi și copii nu pot să nu observe dragostea, iar afirmațiile de tipul: „Nu mă iubești!”, „Vreau să plec din casa ta!”... sunt capricii. Copiii pur și simplu nu simt dragostea părintească, reacționează dureros la observațiile făcute de părinți și dacă în relațiile cu părinții predomină emoțiile negative se creează impresia că nu sunt iubiți, ei încep să complexeze, se supără, caută pe cei care o să-i primească așa cum sunt. Lipsa înțelegerii reciproce cu părinții îi duce pe copii în stradă, în grupurile de risc care îi laudă pentru ceea ce părinții ceartă. Înainte de a învinui copilul de neînțelegere, părinții trebuie să se supună autocontrolului.

În cadrul proiectului, *Cercetarea fenomenului rezistenței educației sub aspect socio-psiho-pedagogic în școala primară rurală*, am realizat un șir de activități din programul formativ dedicat părinților copiilor ce opun rezistență la educație. Activitățile promovate au vizat dezvoltarea la părinți a deprinderilor de autocorecție a comportamentului în situațiile de problemă generate de rezistența elevilor. Descriem în cele ce urmează activitățile realizate cu părinții incluși în lotul experimental.

Activitatea nr. 1. Corelarea emoțiilor

Luați o foaie și împărțiți-o în două părți. Timp de 24 ore în partea din stînga puneți câte o bifă pentru fiecare cuvînt bun și laudă spus în adresa copilului, iar în partea dreaptă a tabelului indicați prin liniuță observațiile, strigătele, învinuirile (vezi tabelul nr.1). Dacă aveți mai mulți copii observați atitudinea dumneavoastră față de fiecare din ei, apoi comparați observațiile.

Dacă predomină liniuțele, înainte de a stabili relația cu copilul trebuie să corecți propriul comportament. Fiecare liniuță trebuie să fie egalată cu două bife, deci înainte de a face o observație copilului trebuie să-l lăudați pentru ceea ce a făcut mai bine.

Dacă unul dintre copiii dumneavoastră s-a ales cu mai multe liniuțe decît alți copii înseamnă că unul dintre copii este nedreptățit. Chiar dacă credeți că sunteți la fel de exigent cu fiecare dintre copii, copiii sunt mai sensibili și observă imediat pe cine lăudați mai mult și pe

cine certați mai mult ceea ce duce la apariția fenomenului de rezistență a educației, de aceea este necesar să vă observați comportamentul, să analizați rezultatele obținute, să vă corectați neajunsurile, iar peste un timp încă o dată să reevaluați comportamentul.

Tabelul nr. 1 Corelarea emoțiilor

Emoții pozitive	Emoții negative
Scoală, dragul meu.	Cît se poate de dormit, întîrzi la școală, mi-ai mîncat toată viața.
Astăzi am preparat tartinele tale preferate.	Mai ai de stat în baie? Vino mai repede la mîncare.
Înainte de a ieși din casă l-am îmbrățișat și sărutat, spunîndu-i: „Cît de mare ai crescut!”.	Iarăși nu ai spălat vesela.
Seara cuprinzîndu-l: „sunt nespuse de bucuroasă să te revăd”.	Ce te tot foiești atît, întîrzi la școală.
Mulțumesc, ai fost atît de drăguț. Mi-ai ajutat să duc la bucatărie cumpărăturile. Cînd dorești, poți fi atent.	Seara intrînd în bucatărie: „iarăși nimic nu ai făcut” .Nici gunoiul nu l-ai dus.
După cină: „ești bravo, ai mîncat tot ce ți-am pus în farfurie”.	Iarăși ai în agendă observații de la învățător. Oare cui îi semeni?
Noapte bună, visuri plăcute.	Cît se poate să te joci la calculator? Pleacă imediat la culcare!

Autocorectarea comportamentului părinților este necesară din motiv că aprecierea și emoțiile negative sunt receptate de copil mai dureros. Părinții trebuie să se deprindă să laude mai de copilul, iar observațiile să le facă într-un mod mai tacticos.

1. În timpul discuției cu copilul asigurați-vă un contact vizual la un nivel egal. Îmbrățișați-l, luați-l de mîna și spuneți-i cît e posibil de gingaș: „cît de tare te iubesc”, „sunt nespuse de bucuros că te am alături”, „îmi este deosebit de plăcut să petrecem timpul împreună”.
2. Dacă aveți doi sau mai mulți copii, găsiți timp și posibilitate de două-trei ori pe zi să rămîneți în doi cu fiecare copil, în așa mod ca să nu-i traumatizați. Rămînînd în doi inițiați discuții, încurajați-l, îmbrățișați-l. Peste puțin timp veți observa schimbări atitudinale pozitive a copiilor atît față de părinți, cît și față de frați sau surori.
3. Observațiile făcute copiilor trebuie să fie corecte, binemeritate, clar formulate, astfel încît copilul să înțeleagă cu ușurință greșelile făcute.

Nu uitați:

- Este copilul dumneavoastră și sunteți nemulțumiți în mod special de un anumit comportament și nu de copil în general. Sunt acceptate observații de tipul: „ești un copil deștept, dar nu-mi place cum te-ai comportat atunci când...” ș.a.
- Nu se recomandă discutarea emoțiilor copilului, corectării pot fi supuse doar acțiunile sale. Lacrimile, supărările, răutatea mereu au o cauză pe care puteți să nu o știți;
- Observațiile și învinuirile nu trebuie să devină sistematice căci riscă să devină cronice și să se transforme într-o înstrăinare.

Activitatea nr. 2. Relația cu copilul

Dacă doriți să evaluați eficiența relației cu copilul încercați timp de o lună să faceți notițe într-o agendă. Fiecare filă din agendă trebuie să conțină 2 colonițe, în colonița nr 1 notați toate activitățile copilului pe care le realizează împreună cu părinții, în cealaltă coloniță indicați activitățile care le realizează copilul singur. Pot fi luate în vizor doar unele aspecte ale relației copil-părinte ca de exemplu interacțiunea în cadrul activităților casnice.

Tabelul nr. 2 Relația cu copilul

<p>Săptămâna nr 1</p> <p><u>Împreună cu părinții</u></p> <p>Trezirea, necesită implicare</p> <p>Micul dejun-servim împreună masa</p> <p>Realizarea sarcinilor la matematică</p> <p>Curățenie în cameră</p>	<p><u>De sine stătător</u></p> <p>Se spală, se curăță pe dinți, merge la școală, servește singur prânzul, face temele la toate disciplinele cu excepția matematicii, se pregătește de somn.</p>
<p>Săptămâna nr 2</p> <p>Udă florile</p> <p>Face cumpărături</p>	<p>Se trezește cu ajutorul deșteptătorului, Se spală, se curăță pe dinți, ia micul dejun, merge la școală, servește singur prânzul, face temele la toate disciplinele inclusiv și matematica, se pregătește de somn, în week-end se plimbă cu bicicleta</p>

Important este ca copilul să se învețe să realizeze singur activitățile care mai ieri erau făcute doar cu ajutorul părinților. Dacă doriți o dezvoltare armonioasă a copilului măriți mereu zona proximală a dezvoltării, oferindu-i sarcini noi pe care o să le realizați inițial împreună, iar mai apoi copilul deja va fi capabil să le realizeze singur.

Activitatea nr. 3. Sunt un părinte empatic?

Timp de o zi verificați-vă empatia. Înscrieți frazele-cheie cu ajutorul cărora ați încercat să fiți empatic. Vă propunem lista frazelor care în mod tradițional sunt folosite de către părinți în comunicare cu copiii. Dacă ați folosit ceva asemănător bifați fraza respectivă.

1. Scoală-te! Nu auzi deșteptătorul?

2. Cît poți să trîndăvești în pat?
3. Cît poți ocupa veceul, nu ești singur în casă!
4. Cît se poate de stat în baie!
5. Întârzii!
6. Vino să i-ai micul dejun.
7. Iarăși n-ai spălat vesela.
8. Ghiozdanul se pregătește de cu seară.
9. Iarăși ai pătat hainele.
10. Uite cum arăți.
11. Demult trebuia să-ți tai unghiile.
12. Nu fă zgomot, vecinii dorm.
13. Iarăși n-ai plimbat câinele!
14. De cîte ori te-am rugat să speli vesela.
15. În apartament e dezordine, iar tu privești televizorul.
16. Leneșule!
17. Cui îi semeni tu?
18. Nu fă zgomot, mă dor urechile.
19. Dă agenda la control!
20. De ce ai nota 2?
21. Temele iarăși o să le faci după cină?
22. Nu pleci la plimbare pînă nu verific temele.
23. Cît se poate să te joci.
24. Iarăși la calculator ești, va veni seara tata și o să-i spun să-l ia din camera ta.
25. Pînă nu vei corecta toate notele rele, nu vezi nici un calculator.
26. Tu măcar într-o seară te vei culca la timp?

Frazele oferite conțin învinuiri, critici, etichetări. Fiind încărcate cu energie negativă, blochează relația empatică cu copilul. Imaginați-vă că copilul aude fraze de acest gen zilnic pe parcursul la câțiva ani de la mama, de la tata, de la bunica, bunel, frați, surori, colegi, învățători. Imaginați-vă câtă energie negativă primește copilul de la adulți. Cum credeți care ar fi soluția?

Acționați imediat! Identificați trăsăturile de caracter și comportamentele pozitive.

Înlocuiți frazele negative cu următoarele:

1. E timpul trezirii! Tu doar auzi că deșteptătorul sună.
2. Nu te-ai săturat de somn, ești puternic, vei găsi voință să te scoli.
3. Îmi cer scuze, tu nu urmărești timpul?
4. Voi agăța pe oglinda din baie un deșteptător.

5. Astăzi pe semne nu-ți este frică că vei întârzia!
6. Micul dejun este servit deja, te invit, poftă bună!
7. Cred că nu vei uita să speli vesela!
8. Nu ai pregătit ghizdanul, ce păcat! Mâine dimineață vei pierde mult timp.
9. Cred că nu ai observat dar ți-ai pătat cămașa, i-ați alta curată!
10. Să nu uiți înainte de a ieși din casă, să te privești în oglindă!
11. Pot să te ajut să-ți îngrijești unghiile.
12. Când vei închide ușa, amintește-ți despre vecini, ei posibil, dorm.
13. Văd că ai fost cu ceva tare ocupat, dacă nu te-ai plimbat cu câinele tău!
14. Sunt nespus de curioasă cu ce te-ai ocupat, dacă nu ai reușit să speli vesela?
15. Ai obosit și eu am obosit, privești ceva interesant?
16. Cred că vei fi un poet sau un filosof, deoarece – poezia trebuie să fie leneșă!
17. Te privesc și îmi dau seama că ai multe trăsături comune cu ale bunelului, ca și el ești foarte pasionat de fotbal.
18. Nu te supăra, astăzi am obosit și sper că mă vei înțelege și nu vei face mult zgomot.
19. De mult timp nu m-am interesat de succesele tale școlare, degrabă va fi adunare de părinți, aș vrea să fiu la curent cu problemele tale, vrei să-mi povestești și în agendă trebuie să semnez.
20. Cît de bine că ai note, iată văd că ai și o mică problemă! Trebuie să găsim soluția împreună.
21. Este târziu deja, ai obosit, temele nu ți-ai făcut. Ești puternic dacă trebuie, trebuie. Încearcă mâine mai degrabă să începi în efectuarea temelor de acasă.
22. Sper că vei face toate temele până la plimbarea de seară.
23. Scuze, aștept un sunet important!
24. Ești atât de pasionat de calculator, poate să i-ai unele ore adăugătoare, pentru ca să înveți ceva util și să nu te limitezi doar la jocuri.
25. Cred că înțelegi singur că acum este mai important să obții succese la învățătură decît să te joci.
26. Fiecare om trebuie nu doar să muncească, ci și să se odihnească. Important este nu doar trezirea la timp, ci și culcarea la timp noapte bună, scumpule!

Concluzii

Activitățile propuse părinților treptat au creat un fundal emoțional pozitiv al educației și au îmbunătățit atmosfera în familie. Inițial a fost necesar autocontrolul și reflectarea asupra fiecărui cuvînt spus. Cu timpul utilizarea frazelor corecte a devenit o deprindere. Părinții au devenit mai zâmbitori, mai pozitivi.

Referințe bibliografice:

1. ZORILO, L.; CIOBANU, L.; FOCA, E.; RUSOV, V.; ȘOVA, T. *Modalități de soluționare a fenomenului rezistenței la educație. Ghid pentru părinți și cadre didactice*. Bălți: SRL „Tipografia din Bălți”, 2013. 121 p. ISBN 978-9975-4252-3-0;
2. ZORILO, L.; CIOBANU, L.; FOCA, E.; RUSOV, V.; ȘOVA, T. *Sunt părinte de succes. Suport pentru cadrele didactice în activitatea cu părinții copiilor ce opun rezistență la educație*. Bălți: SRL „Tipografia din Bălți” 2013. 66 p. ISBN 978-9975-4252-4-7.